

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO
ĮSTATYMO NR. IX-110 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys – gyventojų susitikimo metu išsakyti pastebėjimai dėl nuo 2023 m. sausio 1 dienos pasikeitusių vaiko priežiūros išmokų dydžio nustatymo. Atkreiptinas dėmesys, kad pasirinkus gauti vaiko priežiūros išmoką iki vaikai sueis 24 mėnesiai, pagal dabar veikiančią teisinę reguliavimą vaiko priežiūros išmokai darbo užmokestis apskaičiuojamas už galiojusį užpraeitą ketvirtį iki teisės gauti vaiko priežiūros išmoką atsiradimo dienos.

Norint pasinaudoti įstatymo nustatyta galimybe (esant vaiko priežiūros atostogose) dirbti, yra nustatytos lubos – kad darbo užmokesčio ir vaiko priežiūros išmokos suma negali būti didesnė nei du vidutiniai darbo užmokesčiai. Vaiko priežiūros išmoka paskaičiuojama pagal darbo užmokestį, kuris buvo nuo teisės gauti vaiko priežiūros išmoką atsiradimo dienos. Šis dydis „užšaldomas“ visam 24 mėnesių laikotarpiui.

Iki šių metų galiojusioje vaiko priežiūros skyrimo tvarkoje, buvo numatyta, jeigu vaiką prižiūrintis asmuo vaiko priežiūros atostogas yra pasiėmęs dvejiems metams, antraisiais metais net ir gaunant didesnę darbo užmokestį, vaiko priežiūros išmoka nėra mažinama. Taip valstybė sudarė galimybę šeimai turėti didesnę finansinę paramą bei skatino antraisiais vaiko priežiūros metais neprarasti darbo įgūdžių. Dabar galiojančioje Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo redakcijoje taikomos 2 VDU lubos.

Atkreiptinas dėmesys, kad gerėjant ekonominei situacijai ir didėjant darbo apmokėjimui atlyginimai neretai viršija 2 vidutinius darbo užmokesčius. Tad vaiko priežiūros išmokų lubų sistema labai nepalanki daugiau nei 2 VDU uždirbantiems asmenims.

Siekiant, kad valstybė garantuotų pajamų lygį šeimoms, kurios augina vaikus per visą vaiko priežiūros atostogų laikotarpį, projektu siūloma maksimalų kompensuojamą darbo užmokestį vaiko priežiūros išmokoms apskaičiuoti - padidinti iki trijų šalies vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių.

Atkreiptinas dėmesys, kad maksimalus kompensuojamasis uždarbis taikomas ne tik vaiko priežiūros, bet ir ligos bei profesinės rehabilitacijos išmokoms apskaičiuoti.

Būtina įvertinti ir tai, kad Socialinio draudimo įmokoms taikomos lubos, tiems darbuotojams, kurių darbo užmokestis viršija 5 VDU per mėnesį arba 60 VDU per metus, virš jų jau VSD įmokų mokėti nebereikia.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai - Demokratų frakcijos „Vardan Lietuvos“ Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme 6 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad maksimalus kompensuojamasis uždarbis ligos, profesinės rehabilitacijos, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokoms apskaičiuoti negali viršyti dviejų šalies vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių, galiojusį užpraeitą ketvirtį iki nedarbingumo atsiradimo mėnesio,

profesinės reabilitacijos programos pradžios mėnesio ar teisės gauti tėvystės ar vaiko priežiūros išmoką atsiradimo dienos, dydžio. Taigi šioje dalyje įtvirtintas vaiko priežiūros atostogų metu mokamos motinystės (tėvystės) pašalpos dydžio ribojimas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo projektu siūloma maksimalų kompensuojamą darbo užmokestį vaiko priežiūros išmokoms apskaičiuoti – padidinti iki trijų šalies vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus įstatymą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo įgyvendinimas verslo sąlygų ir jo plėtrai didelės neįtakos neturės, tačiau leis darbuotojams auginantiems vaikus iki 24 mėn. aktyviau dalyvauti darbo rinkoje.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Įstatymo projektą kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų keisti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo įgyvendinimas nepareikalaus ženklaus papildomų lėšų poreikio, nes 3 vidutinius darbo užmokesčius gauna nedidelis skaičius žmonių.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Motinstės išmoka, kompensuojamasis darbo užmokestis.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Seimo nariai